

Melontaturvallisuus

Melonnan turvallisuuswebinaari 20.3.2025

- Melontatoiminnan pätevyysvaatimukset
- Kuluttajaturvallisuuslain uudistus
- Melonnan turvallisuusohjeen täydennys
- Onnettomuustilastot 2013-2024
- Onnettomuus- ja läheltäpiti-raportit vuodelta 2024

Melontaturvallisuus - turvallinen tila

Fyysinen turvallisuus
Henkinen turvallisuus
Sosiaalinen turvallisuus

Fyysinen turvallisuus

Hukkumiset ja kuolemat vesillä, 1-1,5 hlö / vuosi

Tapaturmat vesillä, retkillä ja vajarannassa

Liikuntavammat ja rasitusvammat, erityisesti, ranteet, olkapäät ja alaselkä

Vakuutusyhtiöt eivät luokittele mitään melonnan muotoa vaaralliseksi

Henkinen turvallisuus

Pelot ja traumat

”Jäänkö kiinni kajakkiin, jos kaadun?” ”Meinasin hukkua lapsena.”

Häpeä ja ahdistus

”En osaa, en pysty.” – Uimahallivuoroista muodostuu painajainen

Syällisyys

”Muut odottavat, kun olen näin hidas.”

Sosiaalinen turvallisuus

Syrjintä

”Minua ei pyydetä koskaan mukaan retkelle.”

Kiusaaminen

”Vajakepposet eivät ole minusta ollenkaan hauskoja.”

Seksuaalinen ja sukupuolinen ahdistelu

”Taputteli pyllylle ja ehdotteli pikkujouluissa.”

Alistaminen

”Meillä on tapana, että uudet tulokkaat puhdistavat konkarien kajakit.”

Melontatoiminnan vastuut

Melontatoiminnan turvallisuutta ohjaavat:

- Vesiliikennelaki
- Kuluttaturvallisuuslaki
- Liikenneturvallisuusviraston (Traficom) ja Turvallisuus- ja Kemikaaliviraston (Tukes) ohjeet ja määräykset.
- Melonnan turvallisuusohje

Kuluttajaturvallisuuslain uudistus

- Työ- ja elinkeinoministeriö on valmistellut 2024 aikana kuluttajaturvallisuuslain uudistamista
- Työryhmän vuosi sitten tekemässä esityksessä kuluttajaturvallisuuslain piiriin oli määritelty myös yhdistysten omille jäsenilleen järjestämä ei kaupallinen toiminta.
- Kirjaus olisi merkinnyt perustavanlaatuista muutosta yhdistysten toimintaan.
- Yhdistystoiminnan edustajat, mm. Ulkoilufoorumi ja Olympiakomitea vastustivat kiivaasti uudistuksen muotoilua.
- Uudessa esityksessä yhdistysten jäsenilleen tuottamat muut kuin elinkeinotoiminnassa tarjoamat palvelut oli rajattu pois.

Lisätietoja SMSL tiedotteessa 21.11.2024

Melontatoiminnan pätevyysvaatimukset

Melonta- ja Soutuliitto vastaa **vain oman** toimintansa ja omien konseptoitujen koulututusten pätevyysvaatimuksista, esimerkiksi:

- Ohjaaja- ja opaskursseja voi järjestää vain näihin tehtäviin pätevöitynyt melontakouluttaja
- Meloja 1 -kurssin vastuuvetäjällä on oltava vähintään Melontaohjaajan pätevyys
- Ohjaajakurssille osallistuvalla on oltava Meloja 2 -taitokortti suoritettuna

Melontatoiminnan pätevyysvaatimukset

- Kuluttajaturvallisuuslaki ei määrittele pätevyysvaatimuksia, mutta laissa on huolellisuusvelvoite.
- Järjestäjä, seura, yritys tai oppilaitos, **määrittelee itse** lakien, viranomaisohjeiden ja melonnan turvallisuusohjeen, puitteissa eri toimintojen pätevyysvaatimukset.

Toiminnanharjoittajan on varauduttava riskeihin toimintansa luonteen ja laajuuden edellyttämällä tavalla.

Lain mukaan toiminnanharjoittajan on olosuhteiden vaatiman huolellisuuden ja ammattitaidon edellyttämällä tavalla varmistauduttava siitä, että kulutustavarasta tai kuluttajapalvelusta ei aiheudu vaaraa kenenkään ter-veydelle tai omaisuudelle (KuTuL 5 §).

Lisäksi huolellisuusvelvollisuuteen kuuluu, että toiminnanharjoittajalla on oltava riittävät ja oikeat tiedot kulutustavarasta tai kuluttajapalvelusta, ja hänen on arvioitava niihin liittyvät riskit (KuTuL 5 §).

HUOM! Kuluttajaturvallisuuslaki ei koske seuran omille jäsenilleen järjestämää ei-kaupallista toimintaa.

Melonnan turvallisuusohje, Itsepalveluvuokraamot

Melonnan turvallisuusohje

- Uuden ohjeen kantavana periaatteena on korostaa tilannekohtaista harkintaa.
- Annetut lukumäärät ja määritykset ovat ohjeellisia ja antavat suuruusluokan tai lähtötason.
- Toiminnasta vastuussa oleva tekee päätökset riskikartoitukseen ja tilanneharkintaan perustuen.

Melonnan turvallisuusohje

Turvallisuusohjeeseen lisättiin 18.11.2024 täsmennyksiä, jotka ottavat paremmin huomioon myös itsepalveluvuokraamot

1.3 Ohje kattaa vesikulkuneuvon vuokrauksen myös etävuokrauksen, eli miehittämättömät, ns. kylmät vuokrauspisteet, melontaretkeilyyn, -koulutuksen, ohjelmapalvelut ja muut vastaavat toiminnot.

8.6 Etävuokrauksessa on suositeltavaa pyytää kaluston vuokraajalta kuittaus, esim. varausjärjestelmässä, että vuokraaja on tutustunut turvallisuusohjeisiin ja kaluston vuokraamiseen liittyviin uimataito-, tai muihin osaamisvaatimuksiin.

13ph -- Huviveneonnettomuuksissa osalliset alukset onnettomuustyyppin mukaan, 2013-2024*

Huviveneonnettomuuksissa osalliset alukset onnettomuustyyppin mukaan muuttujina Alustyyppi, Onnettomuustyyppi, Vuosi ja Tiedot

	Huviveneonnettomuuksissa osalliset alukset	Kuolemaan johtaneissa huviveneonnettomuuksissa osalliset alukset
Kanootti tai kajakki		
Onnettomuustyyppit yhteensä		
2013	25	1
2014	17	3
2015	11	.
2016	27	1
2017	15	1
2018	20	.
2019	13	2
2020	19	1
2021	18	3
2022	10	2
2023	7	1
2024*	.	.

Lähde: Traficom

Onnettomuustilastot ja LP-raportit 2024

Kylmää vettä korvaan

Aika ja paikka: Varhainen kevät, meri

Tilanteen kuvaus

Vasta hankitun kajakin jalkatukia piti säätää / korjata vesillä. Päätimme tehdä lautan ja kokeilla sen säätämistä. ■■■ ja ■■■ lähestyivät toisiaan sivuttaissiirtymällä. Molemmat kaatuivat ristiaallokossa. Meitä oli yhteensä kuusi retkeilijää, joten veden varaan joutuneet olivat pian takaisin kajakeissa. Kaikilla oli kuivapuvut eikä kukaan kylmettynyt.

Toinen uimareista sanoi, että huippaa ja oli toden totta kaatumaisillaan takaisin. Korvaan oli päässyt jääkylmää vettä ilmeisesti tärykalvolle asti ja se aiheutti melkein tunnin kestävästä huimauksen- ja pahoinvointikohtauksen. Tilanne ei ollut muuten kriittinen, olimme 150 metriä rannasta, jonne uimari hinattiin tuettuna.

Seuraukset

Keskustelin kylmän veden aiheuttamasta ärsykkeestä hoitoalan ammattilaisen kanssa. Hän kertoi, että jäävettä käytetään varmistamaan, että elinluovuttaja on varmasti kuollut. Jäinen vesi korvaan aiheuttaa reaktion, jos henki edes pihisee.

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK557481/>

Jonkinlaisen reaktion aiheuttaa jo +/- 7 astetta ruumiinlämmöstä eroava vesi.

Tapahtuma on johtanut seuraaviin toimenpiteisiin.

Paripelastusharjoituksissa pitää painottaa, että pelastettavasta ei tosiaankaan saa päästää irti ennen kuin on varmistanut, että hänellä on kaikki hyvin.

Onnettomuustilastot ja LP-raportit 2024

Leikki muuttui tappeluksi

Tapahtui seuran harjoituksissa. Paikalla ja olosuhteilla ei ollut osuutta tapahtumaan. Tapahtuman osapuolet ovat seuran aikuisia jäseniä.

Tapahtumasarja alkoi kisailusta ja seuran koskimelojien perinteisestä ”uintileikistä”, missä oli tarkoituksena kaataa toinen meloja, joka väärinymmärryksien ja/tai henkisen tasapainon horjumisen vuoksi eskaloitui väkivaltaiseksi käyttäytymiseksi.

Molemmat osapuolet toimivat omalta osaltaan väärin; meloja B estäessään rollin ja aukkopeiton kahvalle pääsyn fyysisesti kiinni pitämällä ja meloja A painamalla toista hartioista veden alle. B:n noustua pinnalle, hän löi välittömästi A:ta nyrkillä 2-3 kertaa pään alueelle.

Kolmas meloja tuli väliin ja esti lisäyönnit, mutta B jatkoi väkivaltaa. Osapuoli B lopetti ”hyökkäyksen” vasta, kun hänen melontakaveri puuttui tilanteeseen estämällä fyysisesti B:n toiminnan. Jälkitilanteessa B esitti tappouhkauksia A:ta kohtaan.

Arvio tilanteeseen johtaneista syistä

Osapuolten välit ovat olleet ennen tapahtumaa normaalit. Veden alle joutuminen on ilmeisesti aiheuttanut B:lle ”hukkumisen” pelkotilan, joka on johtanut em. käytökseen.

Onnettomuustilastot ja LP-raportit 2024

Naula rantavedessä

Tapahtuman päivämäärä: kesäkuu 2024

Paikka: Vajan lähiranta

Tilanteen kuvaus:

Harjoittelimme tekniikoita rantavedessä. Paikka oli sama kuin aiempina vuosina, uimarannan viereinen alue. Vedessä paljain jaloin seisova astui naulaan. Pohjassa oli laho parrun / laudan kappale, jossa sojotti kolme ruosteista rautanaulaa.

Seuraukset

Ensiapuna laastari. Päivystykseen jäykkäkouristusrokotuksen uusimista ja antibiottikuuria hakemaan.

Onnettomuustilastot ja LP-raportit 2024

Ongelmia reskutuksessa

Aika ja paikka: Toukokuu Vajan lähiranta

Tilanteen kuvaus:

Meloja 1 - peruskurssilla pidettiin pelastautumisharjoitukset. Yksi pareista oli ystäviä, joista toinen huomattavasti ylipainoinen. Hänellä oli käytössään Oasis-kajakki, johon oli vaihdettu kansiköydet verkon tilalle jotta se olisi toimivampi pelastautumisissa. Tämä oli myös seuran ainoa kajakki, johon hän mahtui. Jonkin verran oli ongelmia myös aukkopeiton kanssa, mutta se saatiin kuitenkin sopimaan ja pysymään paikallaan.

Paripelastus meni ystävän kohdalla vedestä pelastettaessa hyvin. Pelastettavana hänellä tuli ongelmia, kun ystävä ei saanut tuettua kajakkia kunnolla. Kajakki kaatui uudelleen ja vedessä ollut kaatui kahden kajakin välistä takaisin veteen. Vaaratilannetta ei kuitenkaan syntynyt. Pelastautumiset hoidettiin lähellä rantaa ja kaksi ohjaajista oli vieressä omilla kajakeilla. Toinen ohjaaja otti ohjat ja suoritti pelastuksen loppuun, mutta se vaati kunnan tukemisen ja voimia.

Seuraukset

Vaaratilannetta ei syntynyt, eikä mitään vakavaa sattunut.

Tapahtuma on johtanut seuraaviin toimenpiteisiin:

Tilanne sai miettimään, että tositilanteessa sekä aallokossa tarvitaan todella kokenut ja vahva henkilö pelastamaan.

Voiko joitain tapahtumia, retkiä, ym. rajoittaa suurikokoisilta ihmisiltä turvallisuuteen vedoten?

Onnettomuustilastot ja LP-raportit 2024

Vaaratilanne kilpailuissa

Tapahtuman päivämäärä: 9.6.2024, Paikka: Kaukajärven soutu ja melontastadion

Tilanteen kuvaus:

K1 500m C-finaalin kislähdöissä keliolosuhde oli sateinen ja kovatuulinen. Ennen iltapäivän kisat päättäviä pitkän matkan lähtöjä tuli päätös peruuttaa junioreiden lähdöt ja hetkeä myöhemmin peruutettiin kaikki 5000m lähdöt. Siihen saakka aikataulua noudatettiin normaalisti, vallitsevasta säästä huolimatta.

K1 500m C-finaalissa [REDACTED] urheilija [REDACTED] horjahti ja kaatui noin 100m ennen maalilinjaa. Urheilija veti aallokossa vettä henkeen ja tästä aiheutui paniikitilanne, hänen pelätessä myös että kajakki painuu pohjaan aaltojen täyttäessä sen.

Lähtöä seurasi kaksi turvavenettä, mutta maalipäässä, toisella puolen ratoja ollut vene ei reagoinut kaatumiseen vaikka yleisöstä pyydettiin mm. kuuluttajaa herättämään venekuski kaatuneen melojan pelastamiseksi. Toinen kilpameloja, [REDACTED] huomasi tilanteen tultuaan samassa lähdössä maaliin ja riensi kaatuneen urheilijan avuksi. Kaikki tämä tapahtui ennen kuin turvavene ehti tilanteeseen saapua.

Seuraukset

Urheilijalle itselleen sekä junioreille tapahtumien seuraaminen rannassa oli pelottava kokemus, ennen pitkän matkan lähtöjä joita ei vielä tässä vaiheessa oltu peruutettu. Oliko turvaveneitä ohjeistettu tarkkaavaisuuteen kelin huononemisen vuoksi?

Tapahtuma on johtanut seuraaviin toimenpiteisiin

Asiaa käsiteltiin Liiton kilpailu- ja tuomarivaliokunnassa, joka on julkaissut seuraavan tiedotteen:

Kokouksessa keskusteltiin toimenpiteistä, joita tulee tehdä Häme-Regatassa tapahtuneen vaaratilanteen kaltaisten tilanteiden välttämiseksi. Todettiin, että tuomarien ensisijainen tehtävä vesillä on taata kilpailijoiden turvallisuus ja asiasta suositellaan muistuttamaan tuomareita jokaisessa lajissa. Jatkoa varten suositellaan myös korvanapin käyttöä kaikille vesillä toimiville henkilöille, niin ratatuomareille kuin turvavenehenkilöstölle.

Onnettomuustilastot ja LP-raportit 2024

Kurssilainen löi päänsä laituriin

Aika ja paikka: Kesäkuun loppu, iltapäivä, seuran vajaranta 29.6.2024

Tilanteen kuvaus:

Meloja 1 kurssilainen oli kurssipäivän päätteeksi poistumasta kajakista laiturille.

Tippui kajakin ja laiturin väliin ja löi päänsä samalla laituriin

Seuraukset

Päästä vuosi verta ja kurssilainen ei vastannut heti puhutteluun. Soitettiin ambulanssi ja kurssilainen vietiin sairaalaan tarkkailuun aivotärähdyksen varalta. Hän tokeni ennen ambulanssin tuloa, eikä aivotärähdystäkään ilmeisesti ollut.

Onnettomuustilastot ja LP-raportit 2024

Aukkopeite ei auennut

Aika ja paikka: Heinäkuu, ilta, Vajan lähiranta

Tilanteen kuvaus:

Meloja 1 -kurssi. Harjoiteltaessa kaatumistilannetta ja pelastautumista kajakin aukko ei auennut. En osannut toimia veden alla oikein, en löytänyt aukkoaukkopeitteen avauslenkkiä. Jotenkin onnistuin haukkaamaan happea ajoittain, ja luotin siihen, että saan apua, koska ohjaaja oli vierellä, mutta siitä huolimatta tilanne tuntui jälkikäteen uhkaavalta. Jos en olisi säilyttänyt malttia veden alla, niin olisi voinut käydä pahemminkin.

Seuraukset

Pientä henkistä tärinää loppuillaksi. Kävimme tapahtumaa läpi ohjaajan kanssa paikan päällä ja vielä tarkemmin kotona tämän jälkeen. Kuulin mm. ohjaajalta, että happea pääsee haukkaamaan ajoittain, mutta sitä tekniikkaa ei kerrottu. Onneksi se onnistui minulta kuitenkin.

Tapahtuma on johtanut seuraaviin toimenpiteisiin

Ehdottaisin, että kurssilaisilta edellytettäisiin pelastautumistapahtuman videon katsomista etukäteen, mieluummin useamman kerran, ja että pelastautumista harjoiteltaisiin enemmän ranta-alueella etukäteen ja ensin ilman aukkoaukkopeitettä. Ei pidä luottaa siihen, että aukkoaukkopeite irtoaa itsestään, kun menee nurin.

Lisäksi ehdottaisin, että pelastautumisvideo kuvattaisiin veden alla, jotta meloja tietää, miten siellä tulee toimia. Miten aukosta poistutaan helpoiten? Videoissa ja ohjeissa voisi olla myös enemmän ja yksityiskohtaisempaa selventävää tekstiä.

Onnettomuustilastot ja LP-raportit 2024

Löi itseään melalla

Aika ja paikka: Seuran uimahalliharjoitus

Tilanteen kuvaus

Retkimelolja kolautti itseensä melalla otsaan harjoitellessaan itsepelastautumista uimahallilla. Tämän seurauksena päähän tuli noin 2cm liimausta vaativa haava. Meloja sai kyydin lääkäriasemalle, jossa haava liimattiin. Meloja sai lääkäriltä jatkohoito ohjeet. Kolahdus aiheutti myös lievää aivotärähdystä.

Seuraukset

Tapaturmasta ilmoitettiin uimahallille. Asia käsiteltiin seuran hallituksen kokouksessa.

Tapahtuma on johtanut seuraaviin toimenpiteisiin:

Tiedotettu seuran ohjaajia riskianalyysin ja tapaturmien jälkikäsittely toimintatavoista.

Riskianalyysi-pohjaa päivitetty sopivaksi eri tapahtumille. Uimahallitreenaajia muistutettu melojen terävistä reunoista.

Keskustelussa esille tullutta

- Erilaisten reskutustapojen harjoittaminen seuroissa ja koulutuksissa: isokokoinen henkilö, pienikokoinen henkilö, toimintakyvyltä rajoittunut henkilö.
- Kaluston sopivuus alkeistoiminnassa, varmistetaan etenkin kajakin ja liivien sopivuus eri kokoisille ja mallisille henkilöille.

Keskustelussa esille tullutta

- Aukkopeitteen avaamisharjoitus ennen reskuharjoitusta. Silmät kiinni, kunnes sujuu. Tämä ohje koulutusmateriaaleihin.
- Aukkopeite aukeaa työntämällä eteenpäin. Tämä ohje myös koulutusmateriaaleihin.
- Peleihin ja leikkeihin sovittava tarkat säännöt, ettei tule väärinkäsityksiä.
- Kypärän käyttö halliharjoituksissa voi olla tarpeen, etenkin, jos on ruuhkaa.

Linkkejä

Raportointilinkit

[Tukes \(kuluttajaturvallisuuslain mukaiselle toiminnalle\)](#)

[Melonta- ja Soutuliiton LP -raportti \(ei kuluttajaturvallisuuslain mukaiselle toiminnalle\)](#)

Lait ja viranomaisohjeet

<https://melontajasoutuliitto.fi/melonta/melonnan-turvallisuus/lait-ja-viranomaisohjeet/>

Melonnan turvallisuusohje

[Melonnan turvallisuusohje \(linkki\)](#)

